

Przemówienie Wojciecha Jaruzelskiego wprowadzające stan wojenny, 13 grudnia 1981 r.

Obywatelki i obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej!

Zwracam się dziś do Was jako żołnierz i jako szef rządu polskiego. Zwracam się do Was w sprawach wagi najwyższej. Ojczyzna nasza znalazła się nad przepaścią. Dorobek wielu pokoleń, wzniesiony z popiołów polski dom ulega ruinie. Struktury państwa przestają działać. Gasnącej gospodarce zadawane są codziennie nowe ciosy. Warunki życia przytłaczają ludzi coraz większym ciężarem. Przez każdy zakład pracy, przez wiele polskich domów przebiegają linie bolesnych podziałów. Atmosfera niekończących się konfliktów, nieporozumień, nienawiści sieje spustoszenie psychiczne, kaleczy tradycje tolerancji.

[...] Chaos i demoralizacja przybrały rozmiary klęski. Naród osiągnął granicę wytrzymałości psychicznej. Wielu ludzi ogarnia rozpacz. Już nie dni, lecz godziny przybliżają ogólnonarodową katastrofę. [...]

Historia oceni nasze działania. Nie obeszło się bez potknięć. [...] Nie można odmówić nam dobrej woli, umiaru, cierpliwości. Czasem było jej może aż zbyt wiele. Nie można nie dostrzec okazywanego przez rząd poszanowania umów społecznych. [...]

Te nadzieje obecnie zawiodły. Przy wspólnym stole zabrakło kierownictwa „Solidarności”. Słowa wypowiedziane w Radomiu, obrady w Gdańsku odsłoniły bez reszty prawdziwe zamiary jej przywódczych kręgów. Zamiary te potwierdza w skali masowej codzienna praktyka, narastająca agresywność ekstremistów, jawne dążenie do całkowitego rozbioru socjalistycznej polskiej państwowości. [...]

Wielki jest ciężar odpowiedzialności, jaka spada na mnie w tym dramatycznym momencie polskiej historii. Obowiązkiem moim jest wziąć tę odpowiedzialność – chodzi o przyszłość Polski, o którą moje pokolenie walczyło na wszystkich frontach wojny i której oddało najlepsze lata swego życia. Ogłaszam, że w dniu dzisiejszym ukonstytuowała się Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego. Rada Państwa, w zgodzie z postanowieniami Konstytucji, wprowadziła dziś o północy stan wojenny na obszarze całego kraju.

W. Jaruzelski, *Przemówienia 1981–1982*, Warszawa: Książka i Wiedza, 1983, s. 213–215.

Praca z tekstem

1. Przedstaw przyczyny, które według generała Wojciecha Jaruzelskiego doprowadziły do wprowadzenia w Polsce stanu wojennego. Oceń ich prawdziwość.
2. Wskaż, o co Jaruzelski oskarżył przywódców Solidarności. Na podstawie wiedzy pozaźródłowej wyjaśnij, czy były to oskarżenia uzasadnione.
3. Podaj nazwę instytucji, której powołanie ogłosił generał Jaruzelski. Na podstawie wiedzy pozaźródłowej określ cel, dla którego została utworzona.
4. Wskaż, kto według generała podjął decyzję o wprowadzeniu stanu wojennego.
5. Rozstrzygnij, czy twierdzenie autora przemówienia, że decyzja o wprowadzeniu stanu wojennego została podjęta zgodnie z prawem, jest prawdą. Uzasadnij swoje zdanie.
6. Wskaż co najmniej trzy fragmenty w cytowanym przemówieniu, w których generał Jaruzelski kłamał. Uzasadnij swoją odpowiedź.
7. Zinterpretuj zawarte w przemówieniu stwierdzenie: „historia oceni nasze działania”.